

Guia jurídica per a la gestió local de les colònies felines

Les obligacions dels ajuntaments en matèria de gats de carrer

ACM

Associació
Catalana
de Municipis

1. INTRODUCCIÓ: LA PROBLEMÀTICA DE LES COLÒNIES DE GATS FERALS

Els **gats ferals** són aquells que han perdut el seu perfil domèstic perquè han estat abandonats o perduts, o són descendents de gats que ja es trobaven en aquesta situació, i han après a viure en llibertat tant en espais públics com en solars privats. Són animals molt independents i desconfiats que no poden ser mantinguts o adoptats amb facilitat pels éssers humans a causa del seu grau baix o nul de socialització, però que depenen d'aquests per alimentar-se i subsistir, i s'agrupen en colònies a les àrees on troben un punt constant d'alimentació.

Es troben, doncs, integrats en el medi ambient en el qual desenvolupen la vida quotidiana els veïns dels diferents pobles i ciutats, i malgrat els hàbits esquius i generalment nocturns d'aquestes colònies urbanes, poden generar **problemes de salubritat pública** relacionats amb el deteriorament de les condicions en els espais en què són alimentats, especialment a causa de la seva superpoblació: l'extraordinària fertilitat felina de les femelles no esterilitzades converteixen aquests animals en potencials pobladors de tots els espais que tinguin a la seva disposició.

Són molts els municipis catalans que conviuen amb la problemàtica de les colònies no controlades de gats de carrer, que generen situacions no desitjables com:

- Deteriorament de les condicions de salubritat de l'entorn (males olors, brutícia, dispersió d'escombraries i excrements, etc.).
- Presència de plagues de puces o altres insectes i transmissió de malalties a humans.
- Problemes sanitaris per als mateixos animals, per falta d'alimentació correcta i/o climatologia adversa.
- Risc per a la salut en determinades ubicacions (per exemple, en zones infantils).
- Molèsties als veïns per soroll, olors i baralles entre els animals.
- Inseguretat a les carreteres.
- Perjudicis a la fauna autòctona.

Aquesta situació es veu sovint agreujada pel fet que hi ha persones que, de bona fe, alimenten els gats de forma habitual amb la intenció d'ajudar-los, si bé aquestes accions propicien un augment en el nombre de les gestacions de les gates i, per tant, perpetuen un problema mediambiental i sanitari causat per la superpoblació d'aquests animals als carrers.

Per resoldre'l i que aquestes colònies esdevinguin controlades, són necessaris plans d'actuació immediats que en facin una gestió adequada i ètica, i en permetin l'existència amb la major qualitat possible de vida sense provocar problemes amb l'entorn: una colònia controlada està formada per gats urbans que han estat esterilitzats, que reben una atenció i vigilància sanitària i són alimentats periòdicament per part de les persones que s'encarreguen del seu manteniment.

Una bona gestió d'aquestes colònies, que sovint implica la participació d'entitats i ciutadans voluntaris, permet aconseguir una situació d'**equilibri i convivència entre els gats i les persones que comparteixen la via pública** per mantenir una estabilitat demogràfica i el control de l'estat de salut dels gats: el control de la natalitat permet evitar l'augment del nombre de gats de la colònia, millorar el seu estat sanitari, reduir la transmissió de malalties infeccioses i els casos d'abandonament i augmentar els casos d'adopció i acolliment, mantenir unes bones condicions de salubritat a la via pública mitjançant l'alimentació dels animals de manera controlada i, en definitiva, aconseguir una reducció de l'impacte negatiu d'aquests animals en l'entorn.

Aquesta guia vol ser una eina per als municipis dirigida a la planificació de les polítiques públiques de protecció animal de les colònies felines, i conté una recopilació de tota la normativa d'interès en aquesta matèria especialment referida a les competències i obligacions locals, si bé cal tenir en compte que la recent Llei 7/2023 té algunes qüestions importants pendents de desenvolupament reglamentari (DF 8a).

2. ARC LEGAL: LES COMPETÈNCIES DELS AJUNTAMENTS EN MATÈRIA DE COLÒNIES FELINES

D'acord amb les competències que la **Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases de règim local** (d'ara endavant, **LRBRL**) atribueix als ajuntaments, aquests són els responsables de vetllar per la **salut pública, el medi ambient, la neteja i la salubritat pública**.

Per altra banda, l'abril de l'any 2008 el govern català, mitjançant l'aprovació del Decret legislatiu 2/2008, de 15 d'abril, pel qual s'aprova el **Text refós de la Llei de protecció dels animals** (d'ara endavant, **DL 2/2008**), va refondre tota la normativa catalana existent fins al moment en matèria de protecció dels animals –que fins llavors havia estat dispersada en multitud de disposicions– i va derogar-ne la que havia quedat desfasada. Si bé el DL encara no parlava específicament de les colònies felines, dictava que **correspon als ajuntaments recollir i controlar els animals abandonats, perduts o ensalvatgits, així com controlar els animals salvatges urbans** (art. 16.1). Fins a dia d'avui, però, s'ha constatat que són molts els municipis que no disposen de les eines adequades per fer front a aquesta obligació, que és fins i tot en molts casos desconeguda.

Tot i que la norma catalana ja considerava els animals com a «éssers vius dotats de sensibilitat física i psíquica, i també de moviment voluntari, els quals han de rebre el tracte que, atenent bàsicament les necessitats etològiques, en procuri el benestar» (art. 2.2), des de l'any 2021 –mitjançant la Llei 17/2021, de 15 de desembre– el Codi civil espanyol va deixar de dotar els animals amb l'estatus jurídic de *cosa* (en concret, de béns mobles) per passar-los a concebre com a «**ésser vius dotats de sensibilitat** dins del nostre entorn de convivència», mandat que obliga els poders públics a garantir el benestar dels animals, seguint així un camí iniciat per altres ordenaments jurídics i amb l'objectiu d'adaptar la normativa espanyola a la major sensibilitat social cap als animals.

La Resolució del Parlament Europeu, de 12 de febrer de 2020, sobre la protecció del mercat interior i els drets dels consumidors de la Unió Europea davant les conseqüències negatives del comerç il·legal d'animals de companyia, va establir que l'estat espanyol és un dels principals països d'origen i destinació del comerç d'animals de companyia a la Unió Europea i va subratllar especialment la necessitat d'establir mesures contra el comerç il·legal d'animals de companyia i, en particular, entre d'altres, un sistema obligatori per al registre de gossos i gats.

Si bé a nivell autonòmic i en concret a Catalunya, mitjançant l'esmentat DL 2/2008 ja s'havia portat a terme un important esforç legislatiu per establir un marc de protecció dels animals, el legislador estatal ha optat per regular de forma general i uniforme aquesta matèria, sens perjudici de les competències autonòmiques, amb la **Llei 7/2023, de 28 de març, de protecció dels drets i el benestar dels animals** (d'ara endavant, Llei 7/2023), que va entrar en vigor el passat dia 29 de setembre.

Entre les diferents qüestions que regula, dedica un capítol específic a les colònies de gats i concreta un seguit de **mandats dirigits als ens locals per a l'exercici del control sobre les colònies felines** formades per gats abandonats, extraviiats o rondaires sense esterilitzar i de les cadellades que en procedeixin. Aquest control és competència de l'ajuntament del municipi on es troba la colònia, que pot establir mecanismes de col·laboració amb entitats protectores d'animals. La Llei fa un esment específic als ajuntaments en el seu preàmbul:

Les administracions locals, en el marc del que preveu la Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases del règim local, constitueixen un element fonamental per fer efectives les disposicions que preveu aquesta Llei, per tal com no tan sols constitueixen el primer contacte entre la ciutadania i l'Administració, sinó que afronten sense embuts la problemàtica que, directament i indirectament, comporta l'abandonament animal, en el marc de l'exercici de les competències en matèria de medi ambient i protecció de la salubritat pública en els termes que preveu la legislació autonòmica.

La Llei imposa un seguit d'obligacions als ens locals dirigides a fer una **gestió integral de les colònies felines amb mètodes no letals**, amb l'objectiu de sotmetre-les a un programa sanitari i de control poblacional per reduir-ne progressivament la població i aconseguir així una convivència pacífica entre les persones i els animals.

La novetat més important és l'establiment de dues obligacions bàsiques de gestió dels gats comunitaris per als ajuntaments:

- a) Identificar tots els gats comunitaris mitjançant un microxip registrat sota la titularitat de l'administració local competent.
- b) Esterilitzar-los quirúrgicament.

Aquestes accions es concreten i planegen mitjançant el desenvolupament de programes de gestió de colònies felines, els quals han de derivar en un seguit de línies d'actuació que s'analitzen al llarg de l'informe.

3. LES FUNCIONS I OBLIGACIONS DELS AJUNTAMENTS

De la lectura conjunta del DL 2/2008 i de la nova Llei 7/2023 s'extreu que les obligacions dels ajuntaments, pel que fa a les colònies de gats que resideixen al seu municipi, són les següents:

- a) La recollida i control dels animals abandonats, perduts o ensalvatgits, així com el control dels animals salvatges urbans.

En primer lloc, el DL 2/2008 regula un mandat genèric pel qual correspon als ajuntaments recollir i controlar aquests animals (art. 16.1), si bé poden delegar aquesta responsabilitat als **ens locals supramunicipals**, com per exemple els consells comarcals, sempre sota el principi de la millora en l'eficiència del servei (art. 16.2).

A més, en la prestació del servei de recollida d'animals abandonats o perduts, els ajuntaments o els ens locals supramunicipals, sens perjudici de la seva responsabilitat en el compliment de la normativa aplicable, poden concertar-ne l'execució amb **entitats externes**, preferentment amb **associacions de protecció i defensa dels animals legalment constituïdes** o amb **empreses especialitzades de control i recollida d'animals de companyia** (art. 16.4).

Per tant, la recollida dels gats del carrer només es pot fer per part dels serveis municipals o supramunicipals, o bé externalitzant-la en societats protectores degudament legalitzades, ja que, com es veurà més endavant, està prohibida la retirada de gats comunitaris de la seva colònia (i, per tant, la recollida de gats ferals per part dels particulars).

- b) La gestió dels gats comunitaris.

Per altra banda, el capítol VI del títol II de la Llei 7/2023 (arts. 38 – 42) està íntegrament dedicat a les colònies felines i té com a objecte el control poblacional de tots els gats comunitaris, amb la finalitat de reduir-ne progressivament la població i mantenir-ne la protecció com a animals de companyia. D'acord amb l'art. 39.2, correspon a les entitats locals, en absència d'una altra previsió en la legislació autonòmica, la gestió dels gats comunitaris. Aquesta gestió inclou, com a obligacions bàsiques:

- Identificar tots els gats comunitaris mitjançant un **microxip** registrat sota la titularitat de l'administració local competent.
- **Esterilitzar-los quirúrgicament**¹.

Per tant, aquesta gestió es basa en l'aplicació d'un procediment mitjançant el qual un grup de gats comunitaris no adoptables són alimentats, censats i sotmesos a un programa sanitari i de control poblacional **CER (captura, esterilització i retorn)**, i en què es controla l'arribada de nous individus, d'acord amb el desenvolupament reglamentari que en faci l'administració competent.

En aquest sentit, cal recordar que els gats de carrer no es poden donar en **adopció**, excepte que estiguin totalment socialitzats amb l'ésser humà o siguin cadells en edat de socialització (art. 42.6 Llei 7/2023).

- c) El desenvolupament de programes de gestió de colònies felines.

Als efectes dels apartats anteriors, els ens locals han de desenvolupar programes de gestió de colònies felines, obligació nova que no existeix en el DL 2/2008 català i que s'analitzen en l'apartat següent.

¹ L'esterilització quirúrgica és un mètode clínic practicat per professionals veterinaris col·legiats pel qual es fa una intervenció quirúrgica sobre l'animal amb l'objectiu d'evitar la seva capacitat reproductora.

4. ELS PROGRAMES DE GESTIÓ DE COLÒNIES FELINES

4.1. Contingut dels plans

L'art. 39.1 de la nova Llei 7/2023 regula tots els punts que, obligatòriament, han d'incloure aquests programes. Amb l'objectiu de facilitar la tasca de redacció als ajuntaments, a continuació dediquem un punt a cadascuna de les línies d'actuació:

a) El foment de la **col·laboració ciutadana** per a la cura dels gats comunitaris, amb la regulació, a través de les seves normatives municipals, dels procediments en què es recullin els drets i les obligacions dels **cuidadors de colònies felines**.

La col·laboració ciutadana es materialitza a través de la figura del cuidador de colònies felines. D'acord amb la Llei, aquesta és la persona degudament autoritzada que atén els gats pertanyents a una colònia, seguint un mètode de gestió de colònies felines, sense que sigui la persona titular o responsable dels gats d'aquesta colònia (art. 3.p). En definitiva, es tracta de persones autoritzades que, de manera altruista i sense cap relació laboral amb l'ens local, realitzen les activitats previstes als procediments i protocols establerts pels ajuntaments.

La regulació dels drets i obligacions d'aquests col·laboradors s'ha de formalitzar a través de la normativa municipal, que necessàriament haurà de ser una **ordenança**, la qual pot ser específica per aquesta matèria o bé reguladora en genèric de la protecció i la tinença d'animals. Aquesta hauria de definir, per exemple, les següents qüestions: procediment de sol·licitud i autorització per esdevenir cuidador, documentació exigida, i obligacions i compromisos dels cuidadors.

Cada colònia, doncs, hauria de tenir un cuidador –persona física o jurídica– que actuï com a posseïdor dels gats que la integren i que queda obligat per l'ordenança aprovada a aquests efectes i per la resta de normativa aplicable. És important destacar que es considera propietari dels gats integrants d'una colònia **l'ajuntament del municipi on aquesta s'ubiqui**, i no el cuidador que tenen assignat.

En tot cas, d'acord amb l'art. 40.f de la Llei, la formació i acreditació de les persones cuidadores de les colònies i dels diferents empleats i empleades públics que estiguin implicats en la seva gestió correspon, segons la Llei, a l'**administració autonòmica**. Tot i així, de moment no tenim constància que el legislador autonòmic hagi regulat aquesta qüestió.

Al nostre entendre, la **col·laboració ciutadana** per a la cura dels gats comunitaris també pot estendre's més allà de la figura del cuidador, i l'ordenança a la qual acabem de fer referència podria establir altres obligacions o prohibicions pels ciutadans, per exemple, la prohibició d'alimentar els gats de les colònies felines dels municipis –excepte que es dugui a terme per persones autoritzades–, amb la corresponent sanció econòmica. En tot cas, aquesta col·laboració ciutadana es complementa amb la línia d'actuació del punt e), relativa a la implementació de campanyes de formació i informació a la població dels programes de gestió de colònies felines que s'implantin en el terme municipal.

b) L'administració local pot col·laborar amb **entitats de gestió de colònies felines** degudament inscrites en el Registre d'entitats de protecció animal per a la implantació i el desenvolupament dels programes de gestió de colònies felines.

Les entitats de protecció animal són aquelles entitats sense ànim de lucre que tenen per finalitat la defensa i la protecció dels animals (per exemple, la gestió de colònies felines). Si bé d'entrada la inscripció al Registre d'entitats de protecció animal és voluntària, de conformitat amb el que disposa la Llei 7/2023, és un requisit necessari, per exemple, per rebre subvencions públiques.

La Llei regula específicament com a entitats de protecció animal les **entitats de protecció tipus GCOF** (art. 43), que són aquelles que col·laboren amb les entitats locals per a implantar i

desenvolupar els programes de gestió de colònies felines, de conformitat amb el que disposa la Llei (art. 47). Aquestes entitats:

- Han de disposar d'una **autorització administrativa** per exercir l'activitat esmentada en l'àmbit territorial on es dugui a terme.
- Han de presentar a l'administració competent una **memòria anual** en què s'inclouï una memòria econòmica i de gestió.

Les possibilitats per a formalitzar aquesta col·laboració són diverses en funció de les característiques de cada supòsit, especialment en funció de quin sigui l'objecte d'aquesta col·laboració. Les més habituals són les subvencions nominatives, els convenis de col·laboració i els contractes, si bé la distinció entre aquestes tres figures no sempre és clara.

- **Conveni de col·laboració o interadministratiu:** es tracta d'un acord amb efectes jurídics adoptat per una administració pública i subjectes de dret privat per a una finalitat comuna, i està regulat als arts. 47 al 53 de la Llei 40/2015, d'1 d'octubre, de règim jurídic del sector públic.

Aquest no pot tenir per objecte prestacions pròpies dels contractes, ja que, en cas que fos així, la seva naturalesa i règim jurídic s'haurien d'ajustar a la legislació contractual del sector públic. Un altre element que el diferencia del contracte és que no manifesta una contraposició d'interessos (per exemple, la prestació d'un servei a canvi d'una contraprestació econòmica), sinó que té per objecte establir una col·laboració institucional per dur a terme una actuació en resposta d'objectius compartits. Així, d'entrada l'interès patrimonial d'una de les parts no és un element rellevant, ja que majoritàriament es convenien amb entitats el capital humà de les quals està format per persones voluntàries que no obtenen remuneració per la seva activitat.

Aquesta figura ha de quedar molt limitada als casos en què, com s'ha esmentat, l'entitat col·laboradora no té interès econòmic en el marc del conveni ni el conveni té per objecte prestacions pròpies dels contractes, ja que l'elecció de l'entitat no va precedida de procés de selecció, a diferència del que succeeix amb els contractes públics.

- **Contracte:** si l'objecte té naturalesa contractual cal adjudicar un contracte licitat d'acord amb la normativa de contractació pública, de manera que la selecció de l'entitat a la qual s'adjudica el contracte vagi precedida d'un procediment de licitació regit pels principis de lliure concurrència, publicitat i transparència, no discriminació i igualtat de tracte entre els licitadors.

En aquest cas existeix un clar interès patrimonial del contractista, la prestació que es desenvolupa a canvi d'una contraprestació econòmica forma part del trànsit mercantil i l'adjudicatari sempre busca el seu benefici.

- **Subvenció nominativa:** l'ajuntament pot ajudar a finançar l'activitat de l'entitat i que, a canvi, aquesta es comprometi a determinades actuacions relatives a la seva participació en el programa de gestió de les colònies felines. Es tractaria d'una subvenció concedida de manera directa –sense procediment de lliure concurrència– i prevista al pressupost anual de l'ajuntament. D'acord amb la Llei 38/2003, de 17 de novembre, general de subvencions (LGS), exigeix la formalització del corresponent conveni entre entitat concedent i beneficiària, que ha de determinar clarament l'objecte de la subvenció i les obligacions que assumeixen les parts.

Les subvencions comporten l'obligació dels beneficiaris de justificar les despeses en les quals s'ha invertit: la LGS regula que la rendició del compte justificatiu constitueix un acte obligatori del beneficiari, en què s'han d'incloure, sota responsabilitat del declarant, els justificants de despesa o qualsevol altre document amb validesa jurídica que permetin acreditar el compliment de l'objecte de la subvenció pública. Les despeses s'han d'acreditar mitjançant factures i altres documents de valor probatori equivalent amb validesa en el tràfic jurídic mercantil o amb eficàcia administrativa, i no complir amb aquesta obligació té com a conseqüència el reintegrament de la subvenció (art. 30 LGS).

	Conveni de col·laboració	Contracte	Subvenció nominativa
Concepte	Col·laboració institucional per a una finalitat comuna	Contraposició d'interessos	L'ajuntament finança un determinat projecte d'interès públic i/o social
Interès patrimonial de l'entitat	No	Sí	No
Procés de selecció	No	Sí (licitació pública)	No
Objecte	Objecte no contractual	Objecte contractual	Objecte no contractual
Normativa d'aplicació	LRJSP	LCSP	LGS

Cal parar atenció, doncs, a quina figura és la més adequada en cada cas per configurar la col·laboració a la qual fem referència, per assegurar-nos que, per exemple, no se signa un conveni que encobreix un veritable objecte contractual o es concedeix una subvenció amb l'objectiu d'eludir els principis generals de la contractació. Per tant, cal determinar quin serà exactament l'objecte d'aquesta col·laboració, i si es vol contractar de forma específica unes determinades actuacions de forma concreta a canvi d'una contraprestació (cas en el qual l'objecte s'assimila a un contracte i, per tant, seria convenient licitar-lo mitjançant un procediment obert) o bé si la finalitat és ajudar al finançament anual de les entitats animalistes del poble d'una forma més genèrica (possiblement aquests diners serviran no únicament per sufragar les despeses de l'actuació dirigida específicament a les colònies de gats, sinó per altres objectius de l'entitat).

En tot cas, ja que la norma parla de col·laboració, sembla que deixa a l'àmbit de la contractació la del professional veterinar del proper punt.

c) L'assumpció per part de l'entitat local de la responsabilitat de l'atenció sanitària dels gats comunitaris que ho requereixin, sempre amb els serveis d'un **professional veterinar col·legiat**.

Aquells ajuntaments que no disposin d'un servei veterinar especialitzat que reuneixi les condicions de solvència requerides per assumir aquesta tasca han de cobrir aquesta necessitat mitjançant la contractació a tercers d'aquest servei, d'acord amb les previsions de la Llei de contractes del sector públic –sens perjudici, evidentment, de la possibilitat d'incorporar un veterinar com a personal propi de l'ajuntament (gestió directa del servei), d'acord amb la legislació vigent de recursos humans. L'objecte de la licitació és, doncs, prestar l'assistència veterinària que sigui necessària als gats de carrer del municipi corresponent, abans de tornar-los a la seva colònia corresponent.

Alguns dels exemples de funcions que es poden encomanar al contractista són:

- Captura, inspecció visual inicial dels gats de carrer i retorn a la seva colònia.
- Atenció veterinària bàsica (desparasitació, tractaments diversos, cures, etc.).
- Esterilització quirúrgica.
- Col·locació de microxips.
- Marcatge a l'orella dels gats esterilitzats.
- Rescat de gats en circumstàncies de perill.
- Eutanàsia, en cas que sigui necessària, i incineracions.
- Atenció de les urgències d'alimentació i cures.
- Suport a la reordenació d'una colònia.

Pel que fa a la licitació per a la contractació del servei esmentat, es poden tenir en compte les següents recomanacions:

- Si el municipi és gran, la prestació contractual es pot dividir en lots en funció de la zona d'actuació.
- Si el valor estimat del contracte és inferior a 60.000€, el servei es pot adjudicar a través del procediment supersimplificat de l'art. 159.6 de la LCSP, en què els licitadors no han d'acreditar la solvència econòmica i tècnica, l'oferta es lliura en un únic sobre i no es requereix constitució de garantia definitiva.
- Alguns exemples de criteris d'adjudicació són, a part del preu, l'experiència professional addicional de l'equip encarregat de l'execució del contracte, la proximitat del centre veterinari de l'adjudicatari respecte l'ajuntament, la participació del contractista en les campanyes de formació i informació a la població dels programes de gestió de colònies felines que s'implantin en el terme municipal, la proposta horària de recepció dels animals que han de ser esterilitzats, etc.

d) L'establiment de protocols d'actuació per a casos de colònies felines en **ubicacions privades**, de manera que se'n pugui dur a terme la gestió respectant les mateixes especificacions que a la via pública.

Existeixen colònies que tenen el punt d'alimentació en cases particulars o bé en parcel·les privades sense urbanitzar o edificar. En aquest cas, és obligatòria l'**autorització expressa del propietari del terreny** per a les actuacions a realitzar a la colònia, sense que es pugui dur a terme cap actuació sense l'autorització esmentada.

Així, el programa ha de regular el procediment a seguir per poder identificar el propietari del terreny i sol·licitar-li la corresponent autorització.

e) La implementació de campanyes de **formació i informació a la població** dels programes de gestió de colònies felines que s'implantin en el terme municipal.

Si es vol aconseguir una gestió eficient dels gats de carrer, cal que la ciutadania conegui i apliqui la normativa vigent reguladora d'aquesta matèria, provinent tant de la Llei 7/2023 –que estableix un seguit d'obligacions i prohibicions als particulars– com de les ordenances municipals que, en el seu cas, poden haver-se aprovat, així com dels plans de gestió de colònies felines.

Una de les principals causes que genera la proliferació dels gats ferals és que hi ha persones que els alimenten, cosa que propicia que les gates tinguin més gestacions incontrolades. Per tant, és interessant, per exemple, que la població sigui conscient que el més important per a evitar la proliferació de gats ferals és no alimentar-los de forma incontrolada i que, a més, algunes ordenances municipals fins i tot ho prohibeixen i estableixen sancions econòmiques en cas d'incompliment.

És per això que els programes de gestió han de preveure campanyes de difusió i formació, les quals poden anar dirigides tant a la població general com a les persones involucrades en el programa (voluntaris, persones cuidadores, policia local, etc.).

També cal que aquestes campanyes posin èmfasi en la prohibició de l'abandonament de gats en les colònies (art. 42.3 de la Llei 7/2023) o la solta de gats en colònies diferents de la pròpia d'origen (art. 42.4), però també en la retirada de gats comunitaris de la seva colònia (art. 42.6), és a dir, l'actuació consistent en quedar-se gats pobladors de les colònies felines.

Els ajuntaments poden utilitzar els mitjans de difusió que tinguin al seu abast i creguin convenients (xerrades, xarxes socials, web, etc.) amb l'objectiu de:

- Divulgar el programa de gestió de colònies felines.
- Donar a conèixer les prohibicions i obligacions en aquesta matèria als ciutadans (per exemple, la recollida de gats ferals per particulars o la retirada de gats comunitaris de la seva colònia).
- Informar del procediment a seguir en cas que es detecti la presència d'una colònia de gats a la via pública.
- Fomentar un comportament respectuós cap als gats de carrer.
- Promocionar el voluntariat entre la ciutadania.
- Prevenir l'aparició de conflictes veïnals.

f) L'establiment de **plans de control poblacional** dels gats comunitaris, seguint els criteris següents:

1r. **Mapatge i cens** dels gats del terme municipal, per a una planificació i un control en les esterilitzacions d'acord amb el volum de població que es vol controlar perquè sigui eficient i impedeixi l'augment del nombre de gats.

2n. Programes **d'esterilització** dels gats mitjançant la intervenció d'un veterinari habilitat per a aquesta pràctica, inclòs el **marcatge auricular**.

3r. **Programa sanitari** de la colònia, subscrit i supervisat per un professional veterinari col·legiat, incloent-hi almenys la **desparasitació**, **vacunació** i **identificació** obligatòria mitjançant un **microxip** amb responsabilitat municipal.

4t. Protocols de gestió de **conflictes veïnals**.

Per efectuar el control poblacional dels gats de carrer cal partir de la informació obtinguda en una anàlisi sobre la situació en què es troba el municipi en matèria de colònies de gats, especialment pel que fa al nombre de colònies existents, ubicació exacta i nombre de gats de cadascuna, quants n'hi ha d'esterilitzats i quants no, quants presenten símptomes de malaltia, punts d'alimentació, problemes d'higiene, etc. Totes aquestes dades obtingudes serviran per a fer el mapatge i cens d'aquests animals i, així, poder posar en marxa dels mecanismes necessaris per a millorar la gestió de les colònies felines i la convivència entre aquestes i la ciutadania.

La gestió dels gats comunitaris passa també per complir dues obligacions específiques (que també menciona l'art. 38.2): la d'identificar tots els gats comunitaris mitjançant un microxip registrat sota la titularitat de l'administració local competent i la d'esterilitzar-los quirúrgicament. Es tracta de les mateixes obligacions que tenen els titulars o les persones que conviuen amb gats, que s'ha de complir abans dels 6 mesos d'edat, excepte que siguin gats reproductors (art. 26.i), si bé com que en aquest cas el gat no té propietari particular, el microxip es registra a nom de l'ajuntament del municipi on el gat viu.

Per tant, la normativa aboca per una gestió de les colònies felines que passa pel **mètode CER (captura, esterilització i retorn)** a través de mitjans no lesius per als animals.

Totes aquestes funcions haurien d'estar incloses en el contracte de serveis subscrit amb el professional veterinari col·legiat mencionat al qual fa referència l'apartat c) o en l'instrument de col·laboració amb les entitats de gestió de colònies felines degudament inscrites en el Registre d'entitats de protecció animal de l'apartat b).

En tot cas, cal tenir en compte que, d'acord amb l'art. 11 del DL 2/2008, el sacrifici de gats està prohibit, excepte pels motius humanitaris i sanitaris que s'estableixin per via reglamentària.

g) Qualsevol altres plans previstos en els **protocols marc** de les comunitats autònomes a les quals pertanyin; en tot cas, anualment, els ens locals han de trametre un **informe estadístic** a l'administració autonòmica relatiu a la implantació i l'evolució dels protocols en el seu municipi.

L'art. 40 de la Llei 7/2023 estableix com a funció de l'**administració autonòmica** generar protocols marc amb els procediments i requisits mínims que serveixin de referència per a la implantació de programes de gestió de colònies felines en els termes municipals. Aquests protocols han de desenvolupar, com a mínim, els aspectes següents:

- a) Mètodes de captura per a l'esterilització, respectuosos amb la naturalesa dels gats comunitaris i conformes a les directrius de benestar animal.
- b) Criteris de registre de les colònies i dels individus que les componen.
- c) Criteris d'alimentació, neteja, atenció mínima i cures sanitàries.
- d) Criteris d'esterilització, seguint programes eficients i executats per professionals veterinaris.
- e) Instal·lació de refugis, tremuges o qualsevol element necessari per garantir la qualitat de vida dels gats de les colònies.
- f) Formació i acreditació de les persones cuidadores de les colònies i dels diferents empleats i empleades públics que estiguin implicats en la seva gestió.
- g) Formació dels membres de les policies locals en gestió de colònies felines.
- h) Protocols d'actuació en situacions especials, que incloguin el retorn posterior dels gats comunitaris al seu espai natural.
- i) Protocols d'actuació sobre rescat i ajuda en casos d'emergència, com ara inclemències climatològiques o desastres naturals.
- j) Criteris per a la definició de procediments de gestió de colònies felines per evitar els efectes significatius dels individus que habiten aquestes colònies sobre la biodiversitat circumdant.

Per tant, en cas que el protocol català estableixi nou contingut en aquesta matèria no regulat per la Llei, els programes municipals de gestió de colònies felines l'hauran d'incorporar. A dia d'avui, però, la Generalitat de Catalunya encara no ha aprovat cap protocol marc.

Per altra banda, els municipis han de trametre a la comunitat autònoma corresponent un informe estadístic respecte de la implantació i l'evolució dels protocols en el seu municipi.

h) El municipi ha de disposar d'un **lloc adequat amb espai suficient i condicionat per a la retirada temporal** de la seva colònia dels gats comunitaris en cas de necessitat.

En cas, doncs, que calgui retirar un o diversos gats de la seva colònia, aquests han de disposar d'espais adequats per conviure-hi durant el temps que sigui necessari que garanteixin unes condicions òptimes de salubritat, aïllament i habitabilitat per als animals.

Podria tractar-se, per exemple, de casetes fabricades amb materials resistents, de fàcil neteja i desinfecció, que alguns ajuntaments ja han instal·lat en terrenys municipals.

Cal tenir en compte, pel que fa a la necessitat de retirada de les colònies, que l'art. 42.8 de la Llei 7/2023 dicta que les accions de retirada per a la reubicació o el desplaçament a un altre espai consisteixen en el mètode pel qual, en les condicions excepcionals que recull la Llei, es retira una colònia felina d'un emplaçament i es trasllada a un de nou condicionat a aquest efecte. Aquestes han de preservar en tot cas el benestar dels gats comunitaris, i s'han d'efectuar sota supervisió veterinària i **previ informe preceptiu de l'òrgan competent de la comunitat autònoma** sobre el

compliment de les condicions de protecció de la biodiversitat en què es justifiqui la necessitat de la retirada o el desplaçament i es valorin i planifiquin les opcions més adequades per als gats.

i) Les entitats locals han d'establir **mecanismes normatius i de vigilància** per portar a terme el **control** i la **sanció** als responsables de gats que no els tinguin degudament identificats i esterilitzats i, per tant, que no posin les mesures necessàries per evitar la reproducció dels seus animals amb els gats comunitaris.

Com hem mencionat, els propietaris de gats tenen l'obligació d'identificar-los mitjançant un microxip i esterilitzar-los quirúrgicament abans dels 6 mesos d'edat, llevat dels inscrits al registre corresponent com a gats reproductors (art. 26.i). Aquestes accions van dirigides a evitar la reproducció d'aquests animals amb els gats comunitaris.

En aquest sentit, el títol VI de la Llei 7/2023 estableix el règim comú d'**infraccions i sancions** per incompliment del que disposa la Llei, així com el procediment sancionador, que competeix a les comunitats autònomes o entitats locals competents en cada cas.

Així, es considera una infracció greu, per exemple, l'incompliment de l'obligació d'identificació de l'animal (art. 74.b) i una infracció lleu l'incompliment de l'obligació d'esterilització (art. 73).

En aquest marc, els programes de gestió de les colònies han de regular la manera com els ajuntaments duren a terme la vigilància i control del compliment d'aquestes accions, així com la sanció als responsables que les compleixin, d'acord amb les infraccions i procediment sancionador regulats en els art. 72 a 80 de la Llei.

Cal tenir en compte que la Llei obliga que els programes de gestió estableixin els mecanismes per controlar i sancionar únicament els responsables de l'incompliment de les dues obligacions mencionades (identificar i esterilitzar), i no d'altres actuacions vinculades a les colònies felines. Per tant, en principi no hi queden incloses:

- a) Altres infraccions relatives a colònies de gats tipificades en la Llei de benestar animal, com la relativa a la retirada, la reubicació o el desplaçament de gats comunitaris en situacions diferents de les que permet aquesta Llei (art. 74.j) o matar gats comunitaris fora dels casos que autoritza aquesta Llei (art. 75.e).
- b) Altres actuacions que es vulguin prohibir i que no estiguin previstes a la Llei, com per exemple alimentar els gats de les colònies. Caldria que aquestes prohibicions i les corresponents sancions fossin aprovades pel ple de l'ajuntament mitjançant ordenança.

4. 2. Prohibicions

Cal tenir en compte, en tot cas i especialment a l'hora de redactar els plans de gestió de les colònies felines, les prohibicions que amb caràcter general regula l'art. 42 de la Llei 7/2023.

Es traca de prohibicions generals que han de complir tant l'ajuntament corresponent com tot el personal que participa en la gestió dels gats comunitaris (cuidadors, voluntaris, entitats de protecció animal...):

1. El **sacrifici** dels gats, excepte per desordres que comprometin la salut del gat a llarg termini o en els supòsits excepcionals que permet la Llei 7/2023 per al sacrifici d'animals de companyia. El sacrifici l'ha de certificar i efectuar degudament un professional veterinari.
2. El **confinament dels gats no socialitzats amb l'ésser humà** en centres de protecció animal, residències o similars, excepte les actuacions necessàries en els processos d'intervenció d'animals de les colònies per al seu tractament o reubicació.

3. L'**abandonament de gats en les colònies**, sigui quina sigui la seva procedència.
4. La **solta de gats en colònies diferents de la pròpia d'origen**.
5. L'**aprofitament cinegètic** dels gats (la caça d'animals amb finalitats alimentàries i comercials).
6. La **retirada de gats comunitaris de la seva colònia**, amb les excepcions següents:
 - a. **Gats malalts** que no es puguin seguir valent per si mateixos en el seu entorn i territori habituals. En aquests casos un professional veterinari ha de valorar les opcions més adequades per al gat, i sempre ha d'anteposar els criteris de qualitat de vida de l'animal.
 - b. **Gats totalment socialitzats amb l'ésser humà** que s'hagin d'adoptar.
 - c. **Cadells en edat de socialització** que s'hagin d'adoptar.
7. La **reubicació o el desplaçament de gats comunitaris**, amb l'excepció dels gats la ubicació en llibertat dels quals:
 - a. Sigui incompatible amb la preservació de la seva integritat i la seva qualitat de vida.
 - b. Suposi un impacte negatiu per a les condicions de biodiversitat en espais naturals protegits i en els espais de la Xarxa Natura 2000.
 - c. Suposi un impacte negatiu per a la fauna protegida.
 - d. Suposi un risc contra la salut i la seguretat de les persones.

4. 3. ÒRGAN COMPETENT PER A L'APROVACIÓ DELS PLANS

La forma jurídica dels programes de gestió ètica de les colònies felines no apareix definida en cap norma. Tot i així, del seu contingut s'extreu que no es tracta d'una disposició administrativa de caràcter general –assimilable a una ordenança o un reglament–, sinó més aviat un programa, protocol o instrucció interna que conté pautes o mandats dirigits a la mateixa organització que l'aprova.

D'acord amb la distribució de competències que defineix la LRBRL, l'aprovació de plans o programes d'aquesta naturalesa no es tracta d'una competència específicament atribuïda al ple i, per tant, podem considerar que és de l'**alcalde** en virtut de la **competència residual** que li atribueix l'art. 21.1.s) de la LRBRL:

L'Alcalde és el president de la corporació i ostenta les atribucions següents:

- s) Les altres que expressament li atribueixin les lleis i les que la legislació de l'Estat o de les comunitats autònomes assignin al municipi i no atribueixin a altres òrgans municipals.

En tot cas, cal tenir present que si al pla de gestió s'hi volguessin introduir noves infraccions –amb les corresponents sancions– no previstes en la normativa específica animal estatal o autonòmica, l'ajuntament les pot establir en una ordenança municipal, però en aquest cas aquesta hauria de ser aprovada mitjançant **acord de ple**, d'acord amb els arts. 139 a 141 de la LRBRL, que regulen que els ens locals poden, en defecte de normativa sectorial específica, establir els tipus de les infraccions i imposar sancions per l'incompliment de deures, prohibicions o limitacions continguts a les corresponents ordenances.

5. SUPORT D'ALTRES ADMINISTRACIONS O ENTITATS

Per una banda, els ajuntaments poden delegar la responsabilitat de recollir i controlar els animals abandonats, perduts o ensalvatgits i de controlar els animals salvatges urbans, als **ens locals supramunicipals** –per exemple, comarques o mancomunitats de municipis–, sempre sota el principi de la millora en l'eficiència del servei (art. 16.2 DL 2/2008).

D'altra banda, ja s'ha esmentat que l'administració local pot col·laborar amb **entitats de gestió de colònies felines**, sempre que aquestes estiguin degudament inscrites en el Registre d'entitats de protecció animal, per a la implantació i el desenvolupament dels programes de gestió de colònies felines.

D'acord amb l'art. 39.3 de la Llei 7/2023, però, per complir les obligacions que estableix la Llei, els ajuntaments poden sol·licitar el suport de les **diputacions provincials**, en l'exercici de les competències que els corresponen quant a la garantia de la prestació de serveis públics municipals.

6. SUBVENCIONS PER A LA GESTIÓ DE LES COLÒNIES FELINES

Tant la Generalitat de Catalunya, a través del Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural, com el Ministeri de Drets Socials i Agenda 2030 preveuen subvencions per facilitar als ens locals el compliment de les seves obligacions respecte a les colònies felines.

- a) Subvencions de la Generalitat de Catalunya (Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural)

Les bases reguladores corresponents a l'any 2023 es van aprovar mitjançant l'[Ordre ACC/140/2021, de 25 de juny](#) –amb la corresponent [correcció d'errades](#)–, i la convocatòria va ser publicada el passat 7 de setembre de 2023 mitjançant la [Resolució ACC/3213/2023](#).

Aquesta subvenció té per objecte les actuacions d'identificació i esterilització de gats que formin part d'una colònia controlada (línia 1), així com la contractació de professionals veterinaris col·legiats per a la realització d'actuacions d'inspecció i vigilància (línia 2).

La línia 1 va dirigida als **ens locals que tinguin la competència sobre les actuacions per a les quals se sol·licita la subvenció i tinguin un cens d'animals de companyia en el sistema informàtic de gestió única del Registre general d'animals de companyia** mitjançant l'aplicació ANICOM, així com a les entitats (associacions i fundacions) que estiguin inscrites en el Registre d'associacions de protecció i defensa dels animals. La línia 2 té com a beneficiaris els ajuntaments de municipis de **menys de 10.000 habitants que no disposin de personal veterinari propi** i els **consells comarcals i les entitats locals supramunicipals** a qui els ajuntaments hagin cedit les competències d'inspecció i vigilància.

El termini de sol·licitud va **des del 22 de setembre fins al 21 de novembre de 2023** i aquesta es pot tramitar electrònicament a través d'aquest [enllaç](#). En tot cas, les actuacions subvencionables s'han d'haver realitzat en el període comprès **entre l'1 de gener de 2022 i el 31 de desembre de 2022** (ambdós inclosos), i la convocatòria està dotada amb un import màxim de 600.000€.

b) Subvencions del Ministeri de Drets Socials i Agenda 2030

D'acord amb l'art. 39.2 de la Llei 7/2023, l'Administració General de l'Estat també ha d'establir línies de subvenció a favor de les entitats locals perquè compleixin les seves obligacions respecte a les colònies felines i, en aquest sentit, la Subsecreteria de Drets socials i Agenda 2030 publica anualment subvencions destinades específicament a millorar i impulsar el control poblacional de colònies felines.

L'última convocatòria va ser aprovada per la [Resolució de 9 de maig](#) de 2023 i el termini de presentació de sol·licituds va estar obert fins el passat **24 de juliol de 2023**.

Aquesta subvenció està destinada a sufragar les despeses que hagin d'afrontar els subjectes beneficiaris (que poden ser ajuntaments, comarques, mancomunitats o altres entitats que agrupin municipis), **sempre que hagin aprovat un programa de gestió ètica**, en el període comprès **entre l'1 d'octubre del 2023 i el 31 de març de l'any 2024**, en l'execució de projectes destinats a impulsar el control poblacional de colònies felines mitjançant el mètode CER, per tal de facilitar la disminució dels riscos d'extensió de malalties per aquestes, millorar les condicions de vida i alimentació dels animals que les componen, així com la formació o conscienciació en aquesta matèria.

Les despeses subvencionables són les relacionades amb l'execució dels següents projectes:

- a) Projectes dirigits a la implantació del mètode CER, per a la realització de cirurgies d'esterilització que disminueixin l'extensió i la proliferació de colònies felines.
- b) Projectes destinats al tractament veterinari dels individus de les colònies felines.
- c) Projectes destinats a millorar les condicions de vida i alimentació dels individus de les colònies felines.
- d) Projectes dirigits a la formació del personal municipal o a la conscienciació de la població en el respecte a les colònies felines

7. PLANS TERRITORIALS DE PROTECCIÓ ANIMAL

L'art. 18 de la Llei 7/2023, ubicat dins del capítol del títol I –dedicat a la planificació de les polítiques públiques de protecció animal–, dicta que les administracions públiques, en els seus respectius àmbits competencials, han d'aprovar **programes territorials de protecció animal**.

Sembla, d'acord amb una interpretació sistemàtica de la Llei, que aquests programes es configuren com a un instrument diferenciat dels programes específicament dedicats a la gestió de les colònies felines als quals hem fet referència anteriorment, ja que inclouen mesures orientades a eliminar el maltractament animal i a reduir l'abandonament d'animals de companyia, si bé cal tenir en compte que també s'estableix com a contingut mínim obligatori la **implementació de programes de gestió de colònies felines** (art. 18.2.d).